

Bermo

adintorio. **Tertio** ambos pedes cruci affixos. i. signū q̄ vult secū manē. et nūq̄ ab illo hōie recedere nisi ipse p̄us recedat ab eo. nec eū p̄temnere nisi p̄us p̄tenat ipsum. Ergo iesus christ⁹ dī emanuel. qd̄ interpretat nobiscū de⁹. Quānt christo valde placet cū q̄s orat p̄tereūdo crucifixū in publica strata vñū. Pater n̄r et Ave maria. hoc oñdit i vno latrone q̄ oravit vñū Pater n̄r aū crucifixū. et sic saluat⁹ eū. Hoc q̄re in discipulo d̄tpe fmone. xlii. **R.** Et sciendū q̄ diaboli vincitur p̄ sancte crucis signū. Sic de sancta Iustina legit⁹. quā diabol⁹ valde impugnauit p̄uis cogitatioib⁹ et ipsa sancta xgo in se reūsa p̄tinuo se signo sancte crucis munivit. et diabol⁹ fugit. et ab oī tēptatione statim liberata ē. Etia de eadē legit⁹. q̄ diabol⁹ semel in specie pulcherrimi iuuenis se transfigurauit. et thalamū ei⁹ ingrediēs cū ipsa in lecto suo eēt. et ipse in lectū ei⁹ impudēter insiliit. et in ei⁹ amplexū ruerē voluit. qd̄ vidēs sancta Iustina. et adesse intelligēs diabolū. mox signū crucis edidit. et statim diabol⁹ euasit. Etia legit⁹ de eadē q̄ nobilis qdā eā i vxorez h̄ie desiderauit. et Cyprianū necromāticū rogauit vt eā sibi in vxorez ordinaret. Et ipse Cyprian⁹ misit ad eaz diuīos demones. et ipsa xgo sancta p̄ signū sancte crucis omēs superauit. Quere b̄ infra in p̄mptuario. exemplo xxxix. **L.** Ultimo sciendū q̄ opa n̄ra oīa debem⁹ facere cū signo sancte crucis. d̄ mane. de sero. et etiā in comedēdo et bibēdo. Exemplū de virgine q̄ comedit lactucā i horto sine signo sancte crucis. et etiā cōuersus q̄ bibit vinū in ciuitate sine signo sancte crucis. Ista exempla habent in dialogo Gregorij. et q̄re ea infra in p̄mptuario. xl. **L.**

De sancto Mattheo apostolo.
Sermo xxxvj.

Vidit iesus hominē sedentē i teloneo mattheū nomie. et ait illi. seque me. et surgēs secut⁹ ē eū. Ita scribit Matth. ix. et i instantē festinitatē euāgelio. Si enī aliq̄s i

firm⁹ sanari desiderat. oportet vt i firmitatē suā medico apiat. et vt medic⁹ circa ipsū diligētē curā adhibeat. et vt ipse sanatus seuitatē suā p̄ signa euidentia ostēdat. **Matth. ix.** notat in vbiis p̄missis. **Primo** ponit spēs infirmitatē ex pte egroti. cū dī: **Vidit iesus hominē sedentē in teloneo Mattheū nomie.** **Secundo** ponitur mod⁹ curationis ex pte medici. cū dī: **Sequere me.** **Tertio** ponit ostensio curationis ex pte sanati. cū dī: **Et surgēs secut⁹ ē eū.** **Uñ** i p̄senti fmone ad honore scī Matthei tria sūt dicēda. **Primo** p̄uilegia scī matthei. **Secundo** aliqua p̄ informatiōe simpliciu. **Tertio** aliq̄ miracula p̄ cōsolatione hominū. **Quantū** ad p̄mā p̄te sciendū q̄ scī Matthe⁹ h̄z septē p̄uilegia q̄ nob oīb⁹ sūt cōsiderāda. **Primo** q̄ christ⁹ vocauit eū ad apostolatū qū dixit: **Sequere me.** et ipse statim ad vñū x̄bū secut⁹ ē eū. et n̄ solū celerit⁹ s̄ etiā gaudēt. In cui⁹ signū fecit sibi cōuiniū magnū in domo sua. sic euāgelii hodiernū dicit. **Secundū** p̄uilegiū q̄ int̄ q̄ttuor euāgelistas ipse ē p̄m⁹ in ordine. **Uñ** Hiero. Sic Matthe⁹ p̄mo in ordine ponit ita euāgeliz p̄mo sc̄psit. Et int̄ figuras euāgelistarū nobili figura figurat⁹. q̄ in forma hoīs. Et ratio hui⁹ est. q̄ ipse sc̄psit humanitatē christi. Nā in p̄ncipio euāgelij sui scripsit genealogiā christi In medio p̄dicationē christi. In vltimo christi passionē. Et s̄ euāgelii scripsit i in dea lingua hebraica. Ceteri euāgeliste scripserūt in lingua greca. lingua aut̄ hebraica est nobilior. q̄ fuit p̄ma et lingua adē. et a deo immediate tradita. et lingua deco- ra. q̄ sic rabbi moyses dicit. nullū vocabulū p̄p̄riū i lingua illa deputatū ē ad aliquā feditatē vl turpitudinē noīandā. s̄ p̄ aliq̄s circūlocutiōes illa expmūt. Erit etiāz p̄petua et etna. q̄ sic dicit **Isid.** Post diē iudicij oēs lingue cessabūt et solū manebit lingua hebraica. **Tertiu** q̄ euāgelii summi frequēt⁹ omib⁹ alijs i ecclia legit⁹. Ecclia enī frequēt⁹ legit euāgelii Matthei. epl̄as Pauli. psalmos David. Et ratio hui⁹ est. vt nullus peccator desperet d̄ n̄ia dei

quicquid magis peccator est. quod omne peccatum committit. aut ex infirmitate humana. aut ex ignorantia. aut ex certa malicia. Ex infirmitate humana peccavit ipse **Mattheus**. Pecunia enim pro lucrū augere ab humana peccedit infirmitate. Ex ignorantia peccavit **Paulus**. quod dixit ut habet. **1. Timoth. 1.** Ignorans feci. quod persequor secundum ecclesiam dei. Ex certa malicia peccavit **David**. quod adulterium commisit. et homicidium perpetravit. Ut igitur ostendat quod nullus deus despare de dei misericordia siue peccet ex infirmitate. siue ex ignorantia. siue ex certa malicia. ideo dicta istorum trium frequentiter recitat in ecclesia. **Quartum** quod omnes sancti in celo precellit est. quod est martyr apostolus et euangelista. ita quod in nullo alio sanctorum iste tres prerogative in simul inveniunt. **Petrus** quod est fuit apostolus et martyr. sed non euangelista. **Iohannes** fuit apostolus et euangelista. sed non fuit martyr. quod sanguinem suum non fudit sed in pace genuit. **Stephanus** fuit martyr. sed non fuit apostolus neque euangelista. **Mattheus** vero fuit apostolus martyr et euangelista. **Quintum** privilegium quod composuit octavum articulum de duodecim articulis fidei dicens: **Inde** venturum est indicare vivos et mortuos. **Ubi** sciendum quod quilibet christianus tenet credere futurum iudicium. quod est octavus articulus fidei. Et iste articulus deus nobis inducere et incutere timores magnus. quod de omnibus sumus reddituri rationem strictam. **Eccl. xij.** Cuncta que fuerint adducet dominus in iudicium. **Quia** sumus reddituri rationem de cogitationibus nostris. **Sap. 1.** In cogitationibus impiorum interrogatio erit. **Etiam** de omnibus verbis. **Matth. xij.** De omni verbo otioso etc. **Etiam** de operibus nostris que gessimus in corpore. de omni gressu visu tactu etc. **Unde** apostolus. **1. Cor. 5.** Deus nos manifestare oportet ante tribunal christi. ut referat unusquisque in corpore put gestum siue bonum siue malum. **Etiam** de rebus temporalibus quas lucratus es. quas possedisti. quas expendisti. **Etiam** quilibet de officio suo et artificio. scilicet faber. sartor. sutor. pistoz. **Etiam** quilibet de statu suo. scilicet matrimoniali viduali virginali. **Sextum** privilegium quod festum eius hodie sollemniter celebrat in tota ecclesia dei. et ipsius vigilia sabbato precepto ieiunatur. **Septimum** quod quotidie in

omnibus missis per totum annum notatur. **Quatum** ad secundam partem istius hominis sciendum quod mattheus notatur publicanus. quod temporalibus lucris ibiabat sedes in teloneo. quod negocium vix sine peccato mortali exercebat. **Unde** per informationem nostram sciendum quod cum temporalibus peccat quis quatuor modis. **Primo** percupiscendo bona aliorum dei et iusticiam. etiam quod percupiscunt iustas res habere. sed ad malum finem. scilicet ad peccandum. puta ad vanam gloriam exercendam. vel ad luxuriam. vel ad crapulam. sic ille dives de quo scribitur **Lud. xvi.** qui epulabatur quotidie splendide etc. **Etiam** quod cum nimio appetitu vel amore afficiantur ad temporalia. quibus non iuste vellet ea acquirere. tamen quoniam ille appetit et amor temporalium superat vel precellit amor dei et appetitum proprie salutis. sic quod mens suffocat ex toto. tunc etiam qui peccant. **Sic** bene plures sunt qui totum cor suum occupant cum temporalibus. sic quod raro vel nunquam de deo vel salute propria vel futuro iudicio cogitant. **De** quibus quis appetit bona aliena cum voluntate conditionata. scilicet si posset habere sine offensa dei ac iniuria proximi. et tunc nullum peccatum est. vel solum veniale peccatum est. **Secundo** peccat quis per avariciam acquirendo bona temporalia iniuste. scilicet cum usuris vel ludis vel per fraudem in emendo et vendendo vel per furtum vel per rapinam. **Quia** quicquid modo quis temporalia iniuste lucratur mortaliter peccat. et tenetur ad restitutionem. si vult salvum fieri. siue sit in rebus magnis siue parvis. **Aug.** Avarus antequam lucratur seipsum perdit. et antequam aliquid capiat capiet. **Idem Aug.** Peccatum non dimittit nisi ablatur. **Tertio** peccat quis per divitias male expendendo sua temporalia. scilicet quoniam non utitur ad honorem dei et ad salutem proximi et propriam. sed utitur ad peccandum contra deum. **Tales** possent damnari etiam si nullas res iniustas haberent sed suas iniustas res sic ad peccandum expendere. **Quod** patet in illo divite epulone **Lud. xvi.** qui sepultus est in inferno. et tamen non invenit scriptum de eo quod fuit usurarius vel raptor. lator. vel fur. **Sed** bona sua male expendit. scilicet in superbia vestium. in gula. in crapula. et lacaro pauperum non subvenit ideo damnatus est. **De** qui divites sequuntur

Sermo

en in supbia vestiū. hñtes p̄ciosas vestes
lōgas candidas. et salsuras multas. et multa
paria vestiū. et sic de singulis. **S**icut conse-
quunt eum in gula. sic illi q̄ volūt optima
fercula comedere. et optimū vinū bibere. et
sic supflue expendūt suas iustas res. d̄ q̄b̄
strictā rōnē vsq; ad vnū denariū redditu
ri sūt deo in nouissimo die. **S**icut illi q̄ per-
dunt bona sua p̄ ludos et male cōsumunt
et p̄digalit. **S**ed diceret ista bona sūt
mea. et licet mihi cum eis facere qd volo?
Rūdeo q̄ nō sūt tua. p̄pria s̄ accōmoda-
ta a deo. **U**n̄ Apl̄s. Quid habes qd n̄ ac-
cepisti? Ergo qlibet debet vti bonis suis
tanq̄ reb̄ accōmodat̄. cū timore ne offen-
dat deū q̄ eas sibi accōmodauit. **Q**uar-
to peccat q̄s p̄ diuitias eas nimis auare
possidēdo et retinēdo sua iusta bona. sic q̄
de supfluo nō s̄bueniūt paupib̄ ex insati-
abili cupiditate. q̄ sibi timēt deficere sp̄. et
tales reputant raptōres corā deo. **U**nde
Amb. **N**ō minoris est criminis hñti tolle-
re. q̄s cū posses indigētib̄ denegare. Ergo
tantorū scias te innuadere bona. q̄ta bona
posses p̄stare et nolis. q̄ qlibet possidēs bo-
na tpalia. d̄ paupib̄ cōdiuidere. **Aug.**
Da christo ī tra q̄ tibi reddet ī celo. **E**x
quo. **f.** **M**attheus fuit telonari⁹. **T**ūc q̄
ritur q̄t requirunt ad rex teloneū. **R**ūdet
q̄ tria. **P**rimo autoritas illi⁹ q̄ h̄z p̄tā-
tem instituti. vt rex vel imperator. **S**e-
cundo vt fiat p̄ pace tuēda vel p̄ via re-
panda. **T**ertio vt fiat moderate ne pau-
peres nimis aggrauent. vt ptz ex d̄ h̄. sig.
Sup quib̄sdā. **E**t sciendū. q̄ q̄ reci-
piūt pedagū a clericis sūt ipso facto excōi-
cati. et nō p̄nt absolui a peccat̄ nisi restitua-
nt illis a quib̄ receperūt. vt ptz ex d̄ cō-
sue. **E**quā. li. vj. **E**tiam sciendū. q̄ qui
nouū teloneū p̄tra deū et iusticiā instituit.
vel qui antiquū teloneū aggrauāt. q̄t de-
narij vel grossi vel floreni ibi recipiūt p̄tra
deū et iusticiā. tot nouas p̄gnas in inferno
hñt accidētales. et h̄ q̄din durat illud te-
loneū. **Q**uanū ad tertiā p̄tem isti⁹ ser-
monis est sciendū. q̄ om̄es hōies debēt in-
uocare sanctū **M**attheū tanq̄ singulare

patronū et adiutorē in oīb̄ infirmitatib̄.
Un̄ legit de eo q̄ in p̄dicationib̄ suis to-
tam terrā egypti et regē et reginā cōuertit
et baptizauit cū filio et filia. quasi cū om̄i
p̄plo suo. sic q̄ p̄ triginta dies. quasi q̄dra-
ginta milia hominū sunt baptizati. et ipse
cōfirmauit h̄mōnes suos sequētib̄ signis.
Un̄ legitur q̄ p̄ ipsum adhuc exītem ī p̄-
senti vita plures egei illuminati sunt. et mul-
ti palitici curati. et plures leprosi mūdati.
et multi a demonib̄ liberati. **E**tiam legit q̄
beatus **B**arnabas enā geluz qd̄ sanctus
Mattheus ex inspiratione sp̄s sancti sep-
serat. secū ferebat. et sup infirmos illud po-
nens. oēs tam in fide. **B**arnabe q̄ etiam
merito beati **M**atthei cōtinue sanabatur
Etiam habet p̄tatem sup dracones. **U**n̄ le-
gitur q̄ etiā duos dracones p̄ duos ma-
gos scz **Z**aroes et **A**rphaxat fuerūt missi
ad fctm̄ **M**attheū q̄ ignē sulphureum ex-
ore et narib̄ euomēs. **A**pl̄s aut̄ signo cru-
cis se muniēs. et in noīe iesu christi draco-
nib̄ p̄cepit vt abiret nullū ledēs ptinus
abierūt. **E**tiam sup mortē habet p̄tatem. q̄
filiam regi quā ipsi magi non poterāt susci-
tare ipse suscitauit a mortuis.

De angelis. Sermo. xxxvij.

Angelis suis

A mādaui de te vt custodiāt te
in oīb̄ vijs tuis. ps. xc. **E**t q̄
bus verbis colligit q̄ in illo q̄ angelis mā-
daui. magna ostēditur charitas. in ange-
lis magna humilitas. in homīe magna di-
gnitas et vtilitas. **C**haritas dei in h̄ ostē-
ditur. q̄ tantos et tales custodes homī re-
putauit. **U**n̄ **B**ern. **D**ñe qd̄ est hō q̄ in
notuisti ei. aut si. h. q. re. e. **D**eniq; mittis
ei vnigenitū tuum. imittis ei sp̄m̄ sanctū. p̄
mittis etiā vultū tuum et illos beatos spi-
ritus p̄pter nos mittis in ministeriū n̄m.
Secundo ī angel' oñd̄it magna humili-
tas. q̄ tā humile officiū n̄ recusant. s̄ hōies
tā diligēt custodiūt et illis ministrant. **E**t
iō hō magnā d̄z h̄re reuerentiā coram an-
gelo. qui sibi dignatur ministrare. **U**n̄
de **B**ern. **I**n quouis disporio. ī quouis